

den forkastelige Maade, hvorpaa den *kan* anvendes“. Denne gode Tro maa sikkert siges ikke at være bleven skuffet, det erkendes og maa erkendes af enhver, der virkelig kender Forholdene inden for den kommunale Styrelse paa Landet. Men dette, at den Flertalsmagt, der er givet den ene Femtedel af Beboerne, over for hele den øvrige Del af Beboerne ikke har fremkaldt en Kløft imellem de to Parter, et skæbnsvangert Skel imellem dem, gør sikkert ikke Arbejdet paa nu efter 50 Aars Forløb at slette dette Skel — et Skel, der kun bunder i gammel Tids Mistillid — mindre rimeligt eller mindre betimeligt.

Endnu skal jeg kun erindre om, at naar man nu søger Oplysninger om Bestemmelser for Valgene til Sogneraad eller Amsraad, gaar man ikke til Loven af 1855 men til Landkommunalloven af 1867. At Bestemmelserne herom nu findes i denne Lov, betyder imidlertid kun, at de ere uforandrede optagne heri fra den tidligere Lov af 1855, uforandrede alene med Undtagelse af den tidligere Bestemmelse om Præsters Deltagelse i Kommunens Anliggender angaaende Fattig- og Skolevæsenet. Der var gaaet 10 Aar fra 1855, før man endelig naaede videre, og før Forhandlingerne om en Lov om de kommunale Raads Myndighed satte Frugt. Det udtaltes i de Anmærkninger, hvormed Ministeriet i 1865 forelagde Forslag til Lov om Landkommunalvæsenet, at Bestemmelserne om Raadens Sammensætning fra 1855 stode uforandrede, da Loven herom var ny, og „dens Bestemmelser maa anses endnu at gøre Fyldest alene med Undtagelse af Bestemmelserne om Sognepræstens Deltagelse i Bestyrelsen af Kommunernes Fattig- og Skolevæsen“. Det kunde forstaaes, at Regeringen kun ti Aar efter at Loven af 1855 var vedtagen, mente, at det turde antages, at Bestemmelserne endnu kunde gøre Fyldest, men de ti Aar ere nu bleven omtrent til halvtreds, og det „endnu“, som de ti Aar kunde dække, kan sikkert ikke ogsaa dække de halvtreds Aar. Imidlertid, skønt Regeringen ikke ønskede nogen Forandring i de gældende Bestemmelser om Kommunalraadens Sammensætning, kende det høje Tings Medlemmer, at der fra dette Tings Side gjordes talrige Forsøg paa ved denne Lejlighed at faa ændret og udvidet Valgretsbestemmelserne — vi have endnu den Ære at have to Medlemmer her i Tinget, som den Gang stode fast paa denne Skanse indtil det sidste. Det lykkedes ikke at gennemføre de udvidede Valgrets-

betingelser. Der var et Mindretal for dem, et stort Mindretal, men dog kun et Mindretal; man var den Gang træt af de mangeaarige Forhandlinger om denne Sag og man stod umiddelbart efter Forfatningskampens Afslutning. Den daværende Indenrigsministers Ord fandt derfor Øre, naar han udtalte, om man dog ikke vilde finde det rigtigt *foreløbig* at nøjes med det, der var nogenlunde Vished for, at man kunde faa, og han fortsatte: „Dermed er jo intet opgivet for Fremtiden. Det er i mine Tanker givet, at dette Lovudkast, hvis det bliver til Lov, lige saa lidt som Loven af 4. Marts 1857 om Styrelsen af Københavns Anliggender er den endelige Afslutning paa Lovarbejderne om Kommunernes Selvstændighed“. Ogsaa den Indenrigsminister, som udtalte dette, have vi endnu iblandt os som Medlem, om ikke af dette Ting, saa som kongevalgt Medlem af Landstinget. Senere har der været gjort ikke faa Forsøg paa at naa videre, og hver Gang har dette Tings Flertal klart og utvetydigt tilkendegivet sit Standpunkt. Sidst Sagen var til Forhandling her i Tinget, hørte man i alt Fald fra Ministerbænken af den daværende Indenrigsminister følgende Udtalelse: „Der kan være god Grund til at underkaste de gældende Bestemmelser om kommunal Valgret en Revision, thi noget gammeldags er sikkert den hele Lovgivning herom“, og han tilføjer, at det sikkert ikke „vil lykkes at faa en Revision gennemført af vore kommunale Valgløve for Sogne- og Amsraadens Vedkommende, forinden den anden store Reform — den kommunale Skattelovgivning — har fundet en Afgørelse“ — denne Sag har nu fundet sin Afgørelse.

Hvad angaar Købstædernes Styrelse og Valgene til Byraadene, skal jeg kun erindre om, at Vedtagelsen af Bestemmelserne for disse Trin for Trin fulgte efter Bestemmelserne for Landkommunalraadene, og derfor til Dels vare præjudicerede ved disse. De før omtalte private Forslag af Balthazar Christensen osv. angik altsaa ogsaa Byraadens Sammensætning. Efter at Loven af 1855 om Sogneraadene var vedtagen, fremsatte Indenrigsminister Bang et Forslag om Købstædernes kommunale Valg. Dette gik ud paa, at Valgretten betingedes af, at vedkommende Købstadindvaaner havde i det forudgaaende Kalenderaar i kommunale Afgifter udredet et saadant Beløb, som af Kommunalbestyrelsen blev fastsat, dog ikke over 2 Rdlr. aarlig. Landstinget henlagde Sagen ved